

Memo



Aan	Rianne van Veldhuizen, Richard Huisman, Jonna van Hoesel
Betreft	Nadere informatie cijfers jaarverslag 2018-2019 gemeenten Landerd, Oss en Uden
Van	Rita Hanegraaf
Datum	04-02-2020

Bij de behandeling van het jaarverslag is verzocht om nadere detailinformatie naar aanleiding van de cijfers in het leerplichtjaarverslag. Het gaat om de volgende vraag:

- In gemeenten Landerd, Oss en Uden is een stijging van het aantal relatief verzuim meldingen. Kan het Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) deze cijfers verder duiden?

1. Relatief verzuimmeldingen algemeen

Het RBL BNO vindt het aantal verzuimmeldingen of een daling of stijging hiervan geen doel op zich. Dit zou onverstandig beleid zijn en getuigen van kortzichtigheid. Ter illustratie: een school die minder meldt is niet per definitie een school waarop minder leerlingen verzuimen, het kan ook het gevolg zijn van falend verzuimbeleid. En juist wanneer een school werk maakt van de aanpak van ziekteverzuim zal dit waarschijnlijk leiden tot een toename van het aantal meldingen. Wanneer een school ondanks haar inspanningen het verzuim niet snel kan stoppen moet leerplicht onmiddellijk worden ingezet om erger te voorkomen. Het RBL BNO toetst bij het oppakken van een verzuimmelding altijd of de school de juiste stappen heeft gezet om het verzuim te stoppen en geeft een terugkoppeling aan de school wanneer dit niet is gedaan.

Het aantal relatief verzuimmeldingen op een school is voor het RBL BNO wel een waardevolle indicator maar de waarde moet in de volledige context worden gezien en gewogen. Juist om deze reden is iedere leerplichtambtenaar nauw verbonden met de zorgstructuur op een school en voert het gesprek over het verzuimbeleid.

De stijging van het aantal meldingen relatief verzuim staat in de gemeenten Landerd, Uden en Oss op naam van enkele scholen. Om deze stijgingen te kunnen duiden overleggen de leerplichtambtenaren met de betreffende scholen. Tegelijk heeft RBL BNO ook contact met de GGD en het Samenwerkingsverband 30.06. Het afgelopen schooljaar is in deze regio het protocol ziekteverzuim uitgerold waarbij het Basisteam Jeugd en Gezin of het sociale wijkteam vroeg in het proces worden betrokken zodat zij vroegtijdig hulp of begeleiding in kunnen zetten. Dit zou een verklaring kunnen zijn waardoor relatief verzuim eerder dan voorheen gesignaleerd wordt.

Memo



2. Relatief verzuimmeldingen in de gemeenten Landerd, Oss en Uden

Voor alle 11 gemeenten in de regio RBL BNO is het aantal meldingen relatief verzuim met 152 gestegen ten opzichte van vorig schooljaar. De grootste verschillen vinden we in de gemeenten Landerd (19), Oss (117) en Uden (45). In deze notitie zoomen we in op de cijfers van deze gemeenten.

Tabel 1: Aantal meldingen relatief verzuim per Gemeente

Gemeente	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Vershil
Landerd	38	48	59	78	19
Oss	510	519	562	679	117
Uden	167	170	157	202	45

*Aantallen van Sint Oedenrode en Veghel samengevoegd. Per 2016-2017 inclusief Schijndel

Tabel 2: Aantal meldingen relatief verzuim per Gemeente naar scholen

Aantal Meldingen RV	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Vershil
Oss				
Het Hooghuis	298	289	397	108
ROC Koning Willem I College	55	73	65	-8
ROC de Leijgraaf	25	46	35	-11
Maaslandcollege	15	32	34	2
De Sonnewijser	10	21	27	6
Uden				
het Udens College	60	48	66	18
Udens College HAVO/VWO	26	24	44	20
ROC Koning Willem I College	16	18	23	5
ROC de Leijgraaf	10	20	15	-5
Het Hooghuis	3	6	14	8
Fioretti College Veghel	15	5	9	4
Landerd				
Het Hooghuis	10	16	27	11
Udens College voor HAVO/VWO	3	5	10	5
ROC Koning Willem I College	2	7	9	2
het Udens College	4	2	8	6
ROC de Leijgraaf	3	2	5	3

Het valt op dat in alle 3 de gemeenten de stijging van het aantal meldingen vooral in het voortgezet onderwijs voorkomt namelijk bij Het Hooghuis en het Udens College (VMBO en HAVO/VWO). In gemeente Oss is Het Hooghuis verantwoordelijk voor een toename van 108 meldingen. In gemeente Uden en Landerd is het beeld minder uitgesproken maar het Udens College en het Hooghuis verklaren voor een groot deel de toename van Relatief Verzuim meldingen.

Memo



Een verklaring van deze stijging kan de invoering van het protocol ziekteverzuim zijn. Dit is ingevoerd in de regio van het Samenwerkingsverband 30.06 waarbij intensiever werd samengewerkt door scholen en de GGD. Daarbij werd het Basisteam Jeugd en Gezin of het sociale wijkteam vroeg in het proces betrokken zodat zij vroegtijdig hulp of begeleiding in kunnen zetten. Dit zou een verklaring kunnen zijn waardoor relatief verzuim eerder dan voorheen gesignaleerd wordt.

2.1 Hoe vaak wordt er per leerling een melding gedaan?

Daarnaast kan het zijn dat door de invoering van het protocol ziekteverzuim er meer aandacht is voor relatief verzuim waardoor scholen kinderen blijven melden na de 1^e melding. Dit is een goede ontwikkeling want hierdoor krijgen we samen meer zicht en grip op het verzuim.

Per kind dat afgelopen schooljaar werd gemeld ontving het RBL BNO gemiddeld 1,29 verzuimmeldingen. Dit is een lichte stijging ten opzichte van vorig schooljaar (tabel 3) maar niet noemenswaardig. Het aantal meldingen per leerling is in Oss hoger dan in de andere gemeenten terwijl dit in Uden en Landerd lager is (tabel 4).

Tabel 3: aantal unieke leerlingen waarvoor een melding relatief verzuim wordt gedaan

Unieke leerlingen	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
Totaal aantal rv meldingen	1493	1502	1677	1829
Dubbele	330	333	359	415
Totaal unieke leerlingen	1163	1169	1318	1414
Melding per ll	1,28	1,28	1,27	1,29

Tabel 4: aantal meldingen RV per leerling naar gemeente

2018/2019	Unieke BSN	Totaal	Aantal melding per ll
Landerd	63	78	1,24
Oss	480	679	1,41
Uden	169	202	1,20
Eindtotaal	1414	1829	1,29

2.2 Hoe vaak melden de grootste scholen relatief verzuim in Landerd, Uden en Oss?

In tabel 5 hebben we voor de grootste scholen de laatste 2 schooljaren vergeleken op het aantal unieke leerlingen dat wordt gemeld, het aantal keren dat relatief verzuim wordt gemeld en het aantal meldingen per leerling.

Memo



Tabel 5: Relatief verzuim op de grootste scholen in Oss, Uden en Landerd in de afgelopen 2 schooljaren.

Scholen per gemeente	gemeld rv	gemelde II	melding per II	gemeld rv	gemelde II	Melding per II
	2017-18	2017-18	2017-18	2018-19	2018-19	2018-19
Oss						
Het Hooghuis	289	219	1,32	397	262	1,52
ROC Koning Willem I	73	42	1,74	65	45	1,44
ROC de Leijgraaf	46	35	1,31	35	28	1,25
Maaslandcollege	32	27	1,19	34	28	1,21
De Sonnewijser	21	13	1,62	27	22	1,23
het Udens College	2	1	2,00	2	1	2,00
Udens College HAVO/VWO				2	2	1,00
Uden						
het Udens College	48	41	1,17	66	60	1,10
Udens College HAVO/VWO	24	22	1,09	44	40	1,10
ROC Koning Willem I	18	13	1,38	23	14	1,64
ROC de Leijgraaf	20	17	1,18	15	11	1,36
Het Hooghuis	6	4	1,50	14	9	1,56
De Sonnewijser	4	3	1,33	2	2	1,00
Landerd						
Het Hooghuis	16	12	1,33	27	18	1,50
ROC Koning Willem I	7	6	1,17	9	8	1,13
Udens College HAVO/VWO	5	5	1,00	10	10	1,00
het Udens College	2	2	1,00	8	5	1,60
Maaslandcollege	5	5	1,00	4	4	1,00
ROC de Leijgraaf	2	2	1,00	5	5	1,00

LI=leerling

Tabel 6: Meldingen per school opgeteld voor Oss, Uden en Landerd in de afgelopen 2 schooljaren.

	gemeld rv	gemelde II	melding per II	gemeld rv	gemelde II	melding per II
	2017-18	2017-18	2017-18	2018-19	2018-19	2018-19
De Sonnewijser	25	16	1,56	29	24	1,21
Het Hooghuis	311	235	1,32	438	289	1,52
het Udens College	52	44	1,18	76	66	1,15
Maaslandcollege	37	32	1,16	38	32	1,19
ROC de Leijgraaf	68	54	1,26	55	44	1,25
ROC Koning Willem I	98	61	1,61	97	67	1,45
Udens College HAVO/VWO	29	27	1,07	56	52	1,08

LI=leerling

Memo



Wat zien we:

- Het aantal meldingen per leerling is in alle 3 de gemeenten het hoogste op het Hooghuis. Op de 2e plek in Oss en Uden staat Het Koning Willem 1 college.
- Het Hooghuis meldde in 2018-2019 meer leerlingen én meer keren per leerling. Gelet op het grote aandeel leerlingen werkt dit door in de eindtotalen per gemeente. In Oss verklaart voor het grootste deel Het Hooghuis de toename van het aantal meldingen relatief verzuim.
- In gemeente Landerd zijn het Hooghuis, het Koning Willem 1 en het Udens College samen verantwoordelijk voor de toename sinds vorig schooljaar.
- De beide locaties van het Udens College laten een toename zien in Uden en Landerd van het aantal meldingen relatief verzuim. Het Udens college is niet vaker per leerling gaan melden. De toename van de meldingen van Het Udens College verklaart voor een groot deel de toename in Uden en ook voor Landerd.

2.3 Vrijstellingen 5 sub a

Het aantal vrijstellingen waarbij de jongere vrijgesteld wordt van geregeld schoolbezoek vanwege lichamelijke of psychologische redenen (artikel 5 sub a) is voor RBL BNO in totaal toegenomen van 36 naar 55 vrijstellingen. Hoe het verloop is in Oss, Uden en Landerd laat tabel 7 zien

Tabel 7: aantal vrijstellingen vanwege lichamelijke of psychologische redenen in Landerd, Oss en Uden

	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Oss	10	8	9	14
Uden	2	3	1	5
Landerd	5	2	0	2

2.4 Het aantal thuiszitters in Landerd, Oss en Uden

Het aantal thuiszitters gaat over kinderen met meer dan 4 weken ongeoorloofd verzuim.

Tabel 8: aantal thuiszitters in Landerd, Oss en Uden.

	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Oss	19	18	10	7
Uden	5	3	3	2
Landerd	1	1	2	1

Memo



3. Mogelijke verklaring?

In schooljaar 2018-2019 zagen we een daling van het aantal thuiszitters, een toename van het aantal kinderen dat met een vrijstelling 5 sub a thuis zit en een stijging van het aantal meldingen relatief verzuim. Deze dalingen en stijgingen komen bij dezelfde gemeenten voor. Mogelijk zijn deze ontwikkelingen met elkaar verbonden.

Het RBL BNO, scholen, Samenwerkingsverbanden en de GGD hebben de afgelopen periode er namelijk op ingezet dat we thuiszitters snel zien. Hierdoor blijkt eerder wat er aan de hand is en kunnen de juiste instrumenten ingezet worden die passend zijn voor het kind.

Niet zelden blijkt dat er sprake is van psychosociale problematiek waardoor samen met de GGD-arts geoordeeld wordt dat het kind school niet kan bezoeken en dat een vrijstelling op zijn plaats is. Verder is het aannemelijk dat door het vroegtijdig inzetten van de jeugdarts meer ongeoorloofd verzuim zichtbaar wordt bij onderwijs en leerplicht. Wanneer na onderzoek van de jeugdarts namelijk blijkt dat er geen sprake is van verminderde belastbaarheid kan het verzuim niet langer worden weggeschreven als geoorloofd verzuim. Thuis zitten in verband met ongeoorloofd verzuim wordt hierdoor beter en sneller zichtbaar. Daarom is RBL BNO ook voorstander van het vroegtijdig inzetten van de jeugdarts. RBL BNO blijft in overleg met onderwijs en GGD om een mogelijk verband tussen minder thuiszitters, meer vrijstellingen en meer relatief verzuim verder te kunnen onderbouwen.

Ook landelijk is er aandacht voor kinderen die thuiszitten¹. Zorg en onderwijs moeten beter aansluiten op de ondersteuningsbehoefte van kinderen en niet andersom. De Minister bereidt een wetswijziging voor om tot een meer zorgvuldige vrijstellingsprocedure te komen zodat in de toekomst het onderwijskundig perspectief betrokken wordt bij het afgeven van een vrijstelling. Daarnaast komen er meer mogelijkheden om af te wijken van de onderwijstijd om een kind optimaal te laten functioneren.

RBL BNO gaat in 2020 het nieuwe beleidsplan opstellen. Net als voorheen is het voorkomen van thuiszitten één van de speerpunten. RBL BNO gaat onderzoeken in hoeverre zij een rol van betekenis kan hebben bij het in beeld brengen van geoorloofd schoolverzuim en dan in het bijzonder bij onderwijstijd verkortingen. Formeel heeft het RBL BNO geen rol bij geoorloofd schoolverzuim. Maar omdat RBL BNO een positie in de keten heeft, liggen er wel kansen om constructief bij te dragen aan samenwerking tussen de toegang tot jeugdhulp voor kinderen die door onderwijstijd verkorting een deel van de tijd geen onderwijs ontvangen. Een wetsvoorstel is in de maak waardoor de gemeente in de toekomst namens de Inspectie toezicht kan houden op de naleving van de Leerplichtwet door scholen. Dit kan een instrument zijn dat helpt om het geoorloofd schoolverzuim beter in beeld te krijgen.

¹ Brief 'Voortgang onderwijs-zorg', Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 30 oktober 2019